

**Nr 32
2010**

Örträsk Allehanda

-organ för Örträsk intresseförening.

Visa av Sonja Danielsson

**Årets Storfiskare 2010
femårsjubileum**

**Berättelser från
Henry Eriksson,
Hans Gustafsson,
Sivert Nyström, mfl**

Dikt av Astrid Helletun

Glad sommar!

önskas alla våra läsare

Anna Börjesson har ordet

I skrivande stund så är våren just på intågande, värmen ser ut att för första gången komma nu lämpligt till Kristi Himmelsfärdshelgen. Det är en härlig tid vi står inför. Sommaren och våren är ju händelsernas tid, vi började ju våren med ett välbesökt valborgsfirande, sedan kommer nationaldagen, midsommarhelgen och hembygdsfirandet. Vi planerar även att ordna ett evenemang i augusti men det får än så länge stå öppet. Ni får hålla utkik på anslags-
tavlor och hemsidan.

Det första stora som kommer är midsommarhelgen och jag hoppas att årets arrangemang kommer att tilltala alla då vi i år kommer att ha musikarrangemang för både de som vill ta en hederlig svängom i logen eller de som vill röja loss till rock. Dansbandet Janders spelar i logen och cover-bandet RiffRaffRuff, tillsammans med vår egen David Henriksson, spelar i serveringstältet. För er som inte hunnit anmäla er till denna helkväll med både mat och underhållning, fundera inte längre utan kom ner och hjälp oss göra det till en festkväll att minnas. Alla åldrar är välkomna, som jag sagt tidigare, det är blandningen som ger den goda stämningen!

Nästa stora event blir tredje helgen i juli då startskottet för "Örträsksjön Runt" sätter igång dagen som följs av aktiviteter nere på hembygdsområdet och grillkväll i sportklubbens regi. Sedan avslutas helgen med en hembygdsdag på söndagen med traditionellt firande. Vi kommer även i år att ha turen att få se en ny spännande uppsättning av vår eminenta teatergrupp, så det ser jag verkligen framemot!

I och med den sammanslagna föreningen så har vi blivit fler engagerade människor under samma flagg, vilket känns väldigt motiverande. Som vi tidigare har annonserat om har vi bildat ett antal arbetsgrupper som alla har egna områden att ansvara för vilket gör styrelsear-

betet mer smidigt. Där hoppas vi att så många som möjligt kan tänka sig att på något sätt bidra på sitt sätt till att vi får en trevligare och intressantare bygd att bo i! Det finns givetvis massor av saker vi borde göra eller göra annorlunda, så var inte rädda för att berätta för oss i styrelsen vad ni tycker så att vi kan ta det till oss och förhoppningsvis utveckla saker och ting till att bli bättre.

Jag önskar er välkomna på alla våra evenemang under sommaren.

Glad sommar!

I detta nummer av

-organ för Örträsk intresseförening.

Ordföranden har ordet	2
Ombildande av föreningar	3
Älgeköttet (Sivert Nyström)	4
Annonser	5
Vallpojken i Kvarnfors (Henry Eriksson)	6
Rapport från förskolan (David Henriksson)	7
Höstfiske (Hans Gustafsson)	9
Kurser under sommaren	11
Maskrosor (Astrid Helletun)	12
Utdrag ur minnesskrift (Margareta Dahlgren)	13
Aktiviteter i Vargträsk	15
Idrott i Örträsk 1955-1957 (Ivar Söderlind)	16
Årets Storfiskare (Gunnar Eriksson)	20
Folketro och vidskepelse (Lennart Stenman)	22
Lek med skuggor (Sonja Danielsson)	24
Ekomuseet (Elisabeth Lycksell)	25
Örträsksjön Runt 1986—2010 (Ivar Söderlind)	26
Västerbottens Grand Prix	31
Aktiviteter	32

ÖA, Örträsk Allehanda

utkommer som medlemstidning. Den finns även tillgänglig på Örträsk Livs och ICA, V. Örträsk, för tio kronor. TACK för alla bidrag som inkommit!

ÖRTRÄSKBYGDENS INTRESSE- OCH HEMBYGDSFÖRENING

Grundtanken på en sammanslagning kom från Hembygdsföreningen, och när Intresseföreningen för drygt ett år sedan nappade på förslaget startades jobbet för att de båda föreningarna skulle bli en.

Tanken var att man genom en sammanslagning skulle göra det lättare att få folk till styrelsen, bli fler när våra olika evenemang ska genomföras, helt enkelt effektivisera så att vi kunde få en starkare förening.

Nu är vi där! Under vårvintern har vi haft ett medlemsmöte och ett årsmöte där vi har fastslagit att den nya föreningen skulle bildas. Nya stadgar har antagits och en ny styrelse bildats.

Vi har i styrelsen gjort fem olika arbetsgrupper som alla ska jobba med sitt område. De olika grupperna ansvarar för att respektive ansvarsområde fullföljs men alla stora beslut tas via styrelsen. Efter detta första år får vi se hur det har fungerat, men redan nu tycker jag att styrelsearbetet fungerar smidigare.

Jag hoppas att vi ska kunna utveckla föreningen, ta hand om våra byggnader, ha de olika evenemang vi har som tradition men även hitta på nya saker så att vi gör Örträsk till en mer levande by.

Det blir inte bättre än vad vi själva gör det till!

Anna Börjesson, ordf

Älgköttet

En berättelse från början av 1900-talet om Frans Söderström i Skurträsk
Nedtecknad av Ella Fur
Insänd av Sivert Nyström

Att Frans i Skurträsk var sin tids styvaste jägare och prickskytt var det ingen som betvivlade och villebråd fanns det gott om kring hans magra torp. Om det var lovligt eller ej bekymrade honom föga bara han kunde klara sig för sig för lagens långa arm. Djuren var skapade för människans skull menade han och gav ett försvarligt stycke färskkött åt var och en av de närboende grannarna för att de skulle tåga. Och de teg jämt ty vem skulle annars föda Frans och den ständigt ökande familjen om de inte hade något att lägga i grytan. Den gamla kronojägaren såg också mellan fingrarna, ty även han fick av godbitarna.

Med tiden blev en ung och energisk skogvaktare satt att vakta kronoparkerna i närheten Frans torp, dit han även gick in och presenterade sig. Han talade sig varm över tjuvskyttarnas påstådda framfart. Frans höll med honom att det var på tiden att de skulle klämmas åt. Medan det var barmark tyckte Frans att risken för upptäckt var minimal och fällde dagen efter skogvaktarens besök en grann älg, några hundra meter från torpet.

Det tog tid att bära hem köttet fast både Maria och de äldsta barnen hjälpte till. Därför blev det sena kvällen innan Frans kom fram till skogvaktarens bostad med den största köttbit han någonsin burit. Då skulle han väl bli nöjd. Han pillrade upp vedboddörren och lade ifrån sig köttet på en vedtrave. Ja herrn var uppe, om han skulle knacka litet på fönstret. Tre knackningar och sen kuta sin väg. Skogvaktaren var på uruselt humör. Han hade traskat i terrängen hela dagen. Gått ner sig i en dold kalkkälla och farit illa och när han äntligen tagit sig hem var inte maten färdig. Det kom bägaren att rinna över. Han domderade och grälade, han sparkade Lift-Pers trähäst längst in under soffan och låtsades inte se hans förskrämda blick. Äntligen när han fått på sig torra kläder och hungern stillad kom han åter i normala gängor. Han satte sig bekvämt vid kammarens värmande brasa.

Då knackade det tre gånger på rutan och han uppfattade skymten av en mörk kloliknande hand. Han gick ut på förstubron och fast det var kusligt gick han runt stugan, men såg inget. Var det ett varsel? När någon skulle dö påstods det förr i tiden att det knackade på rutan i förväg. Han hade förgått sig mot hustrun och Lift-Per. Nu gick han in och gav henne en kram. Du är väl inte arg på mig för att jag bråkade.

Dagen efter fick Frans besök av skogvaktaren. "Ska du följa mig och söka en slaktplats där det skjutits en älg här i närheten?" – "Såna rackare" utlät sig Frans, "dem ha då rakt ingen hut." – "Gör i ordning mat innan vi kommer igen", befallde han Maria och så lunkade han före skogvaktaren i den mest svårframkomliga terrängen. De voro därför trötta och hungriga när de mot aftonen återvände och den kraftiga köttsoppan smakade bra. När torparen tog för sig kände skogvaktaren plötsligt igen de magra fingrarna han sett bakom rutan.

Det var han som lagt köttet i vedbon. Han kände en inre tillfredsställelse, nu hade han tjuvskytten. Det var bara att tillkalla länsman. Men så började han titta på de nakna timmerväggarna, de många förskrämda barnaansiktena som blickade fram här och var. "Ja, du Frans, vi får nog inte tag på den här tjuvskytten i alla fall."

Efter den dagen hittade skogvaktaren någon gång då och då en mansbördas älgkött i sin vedbod.

Örträsk Handel och Bensin

Öppettider:
Mån — Ons 09.00 — 17.00
Tors — Fre 09.00 — 18.00
Lör 09.00 — 15.00
Sön 12.00 — 15.00

**ATG Harry Boy
Lotter
Apotek
Bensin**

Alla är välkomna och alla önskas en
trevlig sommar!

Kanotuthyrning

Kanoter kan hyras hos Janne Engström
Ta er en fin paddeltur i sommarkvällen

Ring Janne
0932—303 55
070—365 30 02

Ombud för:
**Svenska Spel
Apoteket
Systembolaget
Posten Paketservice**

Öppethållande

Måndag - Fredag	09.30 - 17.00
Torsdagar	09.30 - 19.00
Lördag	09.00 - 13.00

Tel: 0932-300 15

ÖRTRÄSK *Livs*

**Vi önskar er
alla en glad
och trevlig
sommar**

VÄLKOMMEN TILL
ÖRTRÄSK LIVS

TILL SALU

Hus i Örträsk

Centralt beläget i Örträsk med närhet
till affär, restaurang, m.m.

Hus med stort vardagsrum och kök
samt toalett på bottenvåning och
fyra rum på övervåning.

Källarvåning med garage, pannrum,
tvättstuga och gillestuga

Stor altan delvis under tak och en
timrad redskapsbod på tomten

För mer info ring:

0932-30105

0932-30339

mail: info@ortrask.net

Vallpojken i Kvarnfors

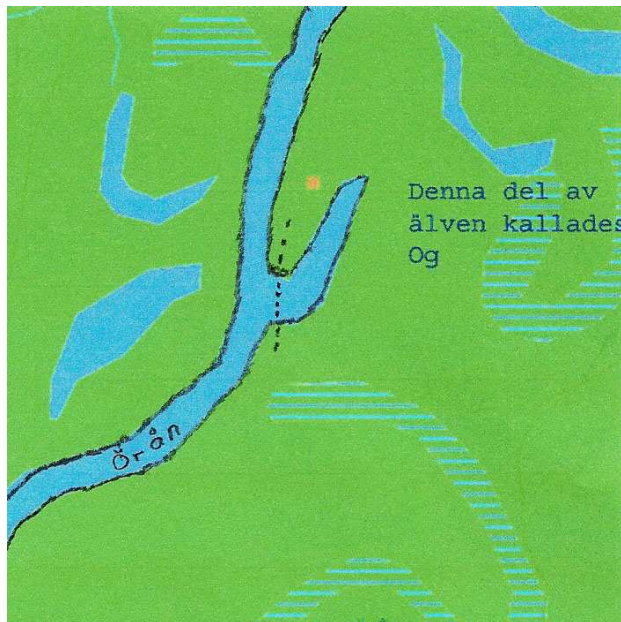
År 1927 hade bönderna i Kvarnfors en vallpojke som hette Hans, han var med om ett riktigt äventyr i Öreälven med sina tio kor och några ungdjur som han vaktade.. Jordbrukarna i Örträsk hade slåtterängar efter Öreälven ovanför Kvarnfors, och fram mot hösten då slåttern var över, var det vanligt att korna fick beta efter älven av gräset som växt upp efter slåttern.

En dag då Hans som vanligt motade ned djuren från vägen mot Hästliden fram på eftermiddagen, tog dom en genväg över Ogen. (se bild) En efter en gick dom ut i vattnet, och då det blev djupare simmade dom mot andra sidan som på bilden är utmärkt med prickar.

Hans blev orolig vad skulle han göra nu? Att gå runt Ogen var inte att tänka på, där växte det sly och var nästan ofarbart och nu måste han hastigt bestämma sig för hur han skulle göra.

Då sista kon var på väg ut i vattnet greppade han ett stadigt tag i svansen och följde med, eftersom han inte var simkunnig måste han hålla fast sig under överfärden. Lyckligtvis gick allt väl och då han genomvåt nådde andra stranden var han överlycklig för att allt slutade väl.

Han tog av sig kläderna och vred ur det mesta vattnet, hängde opp kläderna i en buske och inväntade att dom skulle torka. Han berättade aldrig för någon om sitt våghalsiga äventyr. Det kunde ju ha slutat på ett helt annat sätt, och då hade denna berättelse aldrig blivit skriven.

Insänd av Henry Eriksson

Rapport från förskolan

Vår, vår och förskolan får vara kvar ännu ett år. Det känns skönt. Att vi får ha kvar våra fina lokaler och vår fina utemiljö betyder så mycket. Här hos oss på förskolan är allt som vanligt. Nu när värmen kommit, så är vi ute så mycket som möjligt.

Den här terminen har vi, som vanligt, haft olika temaarbeten. Nu är det våren som gäller. Vi sjunger sånger, gör olika pyssel och har upptäcktspromenader mm.

Vårpromenad med halva styrkan till hembygdsgården.
Marion, Ida och Vidar

Förskolans dag den 20:e maj firar vi, precis som förra året, med våra vänner på Bitvargens förskola i Balsjö.

De största förändringarna hos oss nu är att Anton ska bli storebror. Något som det pratas mycket om. Sedan ska ju Daniel börja skolan i höst, så det är också ett stort samsämsämne. Han har gått på 5-års träffar i Bjurholm på vårterminen för att lära känna sina blivande skolkamrater.

För de barn som kommer att vara här mycket i sommar, hoppas vi på fint väder, så att vi kan vara på stranden och mysa.

Vi önskar alla en trevlig sommar!

Daniel leker med vatten.

Anton och Ella har cykelrace.

SOMMAREN 2010 I ÖRTRÄSK

NATIONALDAGEN 6/6
MIDSOMMARAFTON 25/6
MIDSOMMARDAGEN 26/6
CAFÉET ÖPPET UNDER JULI
ÖRTRÄSK RUNT & LÖPPIS 17/7
HEMBYGDSDAGEN 18/7
AKTIVITETER I AUGUSTI

TILL UTHYRNING HAR VI

- DALGÅRDEN FÖR ER FEST
- VÅR FINA STORGRILL NÄR DET ÄR GRILLTÄJN
- BASTUFLOTTEN FÖR EN SKÖN SOMMARKVÄLL
- KANOTER FÖR EN OFÖRGLÖMLIG TUR LÅNGS ÖREÄLVEN

VÄLKOMNA ÖNSKAR ÖRTRÄSKBYGDENS INTRESSE- OCH HEMBYGDSFÖRENING

FÖR MER INFORMATION SE WWW.ORTRASK.SE

Höstfiske

I slutet av trettioalet, en klar, frostig oktobermorgon, iakttar jag tre män i en båt som fiskar med nät. Jag står i sankmarken helt nära vattnet dit jag vandrat på nattgammal is. Fiskarna i båten rör runt i viken där löjan leker, vilket far talat om för mig.

Sjön ryker i kylan och hösten är på väg att lämna över till vinterhalvåret. Djurlivet går på sparlåga, utom för ekorrar som kan äta sig mätta av frön från barrskogen. Hackspettar är också gynnade som finner proteinrik föda i murkna träd. Fåglarna hörs inifrån skogen där de hackar fram insekter ur sina vintergömmor.

Far och min bror Nils hugger björk i närheten av sjön på Mörtbäcksbrännan, där Ossian Ankarström äger skogsskiften. Det står en ängslad mellan skogen och vattnet som skymmer far och brodern. Ängsladan gapar tom och verkar vara övergiven sedan lång tid tillbaka. Björkskogen växer nu på marker där lieslåtter en gång i tiden skördat växtligheten till vinterfoder för kreatur.

Under den korta sommaren går naturen på högvarv. Solen vaknar tidigt och går sent i säng. Allt levande laddar sina under vintern tömda batterier med ny energi. Regn och sol i lagom blandning förser växterna med näring som lagras i rötter, frukter och bär. Svampar samlar också näring och när tiden är inne översvämmar de skogen med sina fruktkroppar. Kontrasten mellan sommar och vinter är ofattbar stor här i Lappland.

Från björkskogen hörs yxa och såg och träd som faller. Pudersnö virvlar upp och hänger kvar i luften som vita slöjor. När isvägen är bärig skall Ossian och hans son Ragnar köra hem veden som nu huggs. Men det dröjer minst en månad innan transportererna kommer igång.

Den ljusa dagen gör sig ingen brådska att gå över i skymning. För mig blir tiden vid sjöstranden lång och kylslagen. En eld som jag matar med pinnar ryker av den sura veden. Nils kommer med en tjärvedsstubbe och lägger den på brasan. Då tar sig elden och skön värme strålar ut i alla riktningar. Det hettar i ansiktet om jag ställer mig för nära. När vi ätit smörgåsar och Nils och far dessutom druckit kaffe ökar trivselen vid lägerelden. Vi sitter vända mot solen och ser därigenom nästan hela byn. På andra sidan sjön ligger Gustav Söders mangårdsbyggnad med ladugård och förrådshus i närheten. Landsvägen mot Lycksele planar efter utförlöpan i Halla. På andra sidan om vägen i slutningen intill Kvarnbäcken bor mjölnaren Hugo och hustrun Sofia. Kvarnen drivs av bäckens strida vatten. Hugo har mekaniserat transporten av kornsäckar uppför backen till kvarnen. En smalspårig järnväg från landsvägen upp till kvarnen drivs av bäckens lagrade energi. Postbussen som trafikerar sträckan mellan Bjurholm och Lycksele är en viktig länk i Hugos verksamhet. Alltid beredd nere vid landsvägen står trallan och väntar på att bussen stannar och chauffören lastar över kornsäckar till den. I slutet av fyrtioalet åkte jag postbussen några gånger per termin till realskolan i Lycksele. Det hände ibland att bussen stannade i Kvarnfors och antingen lämnade kornsäckar eller tog med sig kornmjöl som kvarnen processat till någon bonde efter vägen. När färskt kornmjöl kom tillbaka med bussen kokades palt och tunnbrödsbaket planerades. Längst bort i söder, längre bort än Gaffelbergets bergsstup, genom en öppning i skogsbrynet syns Utifällans kuperade åkermarker.

Ensam sitter jag kvar och tittar blåögd på hur lågorna dansar runt tjärveden. Jag vet inget om eldens väsen och dess ursprung och funderar inte däröver. Löjfiskarna rodde hemåt medan vi åt våra smörgåsar och gick i land vid Lilla Lövnäset. Det fattas mig ingenting annat än tålmod att invänta dagens slut. När skymningen faller och stjärnhimlen framträder i all sin mäktighet kommer far och Nils från björkskogen. De är trötta till både kropp och själ. Nils är i tonåren och har redan i flera års tid följt far i skogsarbete. Läckvattnet har fått en isskorpa som krasar under våra fötter när vi kliver i båten. Far

tar ut riktning mot Sandudden och rör med jämna årtag över det mörka vattnet. Jag kryper ihop i aktern och fryser en aning om armar och ben. Lampor tänds runt om i byn, små ljusknippen som intet förmår mot det tilltagande mörkret. I ladugårdar är kvällsmjölknigen redan igång. Johan Andersson och hans hustru Emmy utgör inget undantag. I spiltan står Johans nordsvenska sto och sprider trevnad med sin tunga kropp och sitt lugna tuggande på det bästa höet. Grisen slafsar i sig mjölröran och hönsen pickar matrester från familjens kvällsmåltid. Kobåsen är rengjorda och torvströade. Emmy klädd i lagårdsklänning och huvudduk betraktas av korna. Sittpallen håller mjölkerskan i den ena handen och stävan i den andra. Snart strilar den varma mjölken till stävan och det sällsamma lugn som välskötta djur sprider finns i övermåttan nog.

Tryggheten ligger som en gåva över byn och byborna är skiktade i väl synliga lager. Överst tronar de skolade människorna med stor kunskap om etikett och moral. Bildning och utbildning är fortfarande relativt låg även om man jämför med de gamla grekernas lärdom. Jag kan inte avgöra om vår skolutbildning låg på det teoretiska planet. Ställde fröken Andersson eller fröken Jonsson, av ren kärlek till oss barn, frågan - "Vad är ett plus ett?" Denna förrädiskt enkla fråga kan få vem som helst att tveka. När man till slut inser att svaret måste vara två, kommer nästa fråga som tystar hela klassen - "Varför?" Det skenbart enkla i tillvaron kan ha ett djup som förlamar tankeförmågan för de flesta. I byn fanns säkert tänkare med större förmåga än andra men som var stumma. Det var bättre att följa den gyllene medelvägen än att avvika från vedertaget mönster.

Naturligtvis var det så, att medan far rodde och Nils och jag frös ute på sjön, att vi längtade hem till stugvärmen. Sandudden passerades samtidigt som Emmy kom ut ur ladugården.

Många år senare, långt efter krigsåren med ransoneringskort och brist på framförallt kaffe och socker, var jag hos John-Paul för att hjälpa honom med logaritmer. Jag försökte enligt definition på logaritmer lära honom denna del av matematiken. Till slut kunde han säga - "Logaritmen är det tal som systemets bas skall upphöjas till för att bli talet självt."

Definitionen är inte glasklar för gemene man, men är dessbättre riktig. När John-Paul och jag irrat halva kvällen i matematikens snårskog och Emmy förnöjt lyssnat på hur sonen skaffade sig högre utbildning, bjöd hon oss på ugnsvärmda smörgåsar och kaffe. Det smakade förträffligt och luktade dessutom gott i köket. Då säger J-P, "Låga ritmer är svåra att lära sig, jag gruvar redan nu för höga ritmer". Än idag vet jag inte om han skojade eller trodde att det fanns "höga ritmer".

Om ingen invänder lämnar jag matematikens stringenta regler och återvänder till de tre männen i båten på väg hem.

Strandlinjen längs sjön är rak och lätt att följa. Små sandiga uddar sticker ut på några ställen om inte högvatten har dolt dem. Kattnäset är ett undantag med sin stenbundna strand och sitt blygsamma krav på utrymme. I lä för nordliga vindar ligger Svedmarks lilla flatbottnade eka i skogskanten. Med den kunde han ro ut till fiskeplatsen och meta abborrar till sin måltid. Svedmark dog i augusti 1936 och alla ärvde hans eka. Svedmark fick leva så länge att han lärde sig leva ensam. Jag tror att Svedmark under sitt långa liv kom till insikt om, att hans själ var oförstörbar. Det finns sanningar som är oåtkomliga för de flesta hur tråkigt det än kan låta. I skenet från en ljusstump gick han ur tiden i sin stuga, i dess enda rum där elden brann på hårdan.

Samma kväll spelade några tonårspojkar hartsfiol hos August och Lina. De gamla blev så skrämde att de gömde sig i potatiskällaren. När de dagen därpå fick veta att Svedmark dött så förstod August och Lina att Svedmark varit på besök och försökt klättra upp till Klas och Akvelina under sin döds kamp. Så kan man resonera om okunskap få råda.

Jag känner mig trygg att veta, att ett plus ett är två och tror mig veta, varför det är så. Det är svårt att förneka, att vetenskapen är av stort värde för mänskligheten. Livet har många dimensioner som gör det lättare att leva. Man kan vara intresserad av religion, idrott, naturen, samvaro med andra människor, musik, konst, resor, litteratur och mycket annat. Dagar då man kan känna glädje att finnas till, förlänger livet. Dessa dagar åldras man inte. Ta en lång promenad varje morgon bort över din tomt, bort över din jord och bort över ditt land mot soluppgången och njut – sansat!

Insänd av Hans Gustafsson

Kursverksamhet i samarbete med Örträskbygdens Interesse- och Hembygdsförening och Vuxenskolan

Boule

Under juni månad anordnas kurskvällar onsdagar kl. 18.00 – 20.00

I konsten att spela boule. Tanken är att kunna starta upp en grupp som vill utveckla sina färdigheter i en sport som vänder sig till alla generationer.

Vi håller till på fotbollsplanen bakom Örträsk skola.

Anmäl till Fred Elfving 0932-300 75 eller kom till upptaktsträffen den 9 juni.

Ta med egna klot om du har.

Kursen är avgiftsfri

Konsten att lägga spåntak

Första veckan i augusti planeras en kurs i att lägga spåntak. Den ska leda till att sommarladugården på hembygdsområdet får ett nytt spåntak.

Nils Göran Lindholm är kursledare. Anmäl intresse till Vuxenskolan 0950-125 85, alternativt till Margoth Elfving 0932-300 75.

Vi behöver också material till spåntaket. Anmäl om du har rakvuxna träd (gran, tall eller asp) som du vill donera till Interesse- och hembygdsföreningen.

Kursen är avgiftsfri

MASKROSOR

Astrid Helletun

De tidigaste blomstren på våren är gula
ingen skulle väl komma på tanken att kalla dem fula
de lyser upp där marken ej hunnit bli grön
och solen alldeles nyss har tinat bort snön.

Bland vårens första blommor är det maskrosen man ser
den står där så gul och grann och mot solen den ler
Den kallas för ogräs och kanske det med rätta
men för att vara vanlig bör man den ej nedsätta.

Den finns, växer och frodas nästan överallt
och kan tränga sig upp genom grus och asfalt
En sådan växtkraft borde många av oss ha
att inte ge upp om det någon dag inte går bra.

De står där som solar många och sköna
och gör sig så bra mot det skira och gröna
En gräsmatta med maskrosor räknas inte som fin
men vad vore den utan massor av humlor och bin.

Maskrosor har av människor används sedan långa tider
och vin av dessa smakar godare än cider
det känns som vore det gjort av den ädlaste druva
och är nog bra mot både hosta och snuva.

Ja, maskrosor kan användas på många olika sätt
som te, men också späda blad i sallad kan vara rätt
Under orostider användes roten som kaffesurrogat
eller kokades i soppor som rotsak och lades upp på fat.

När de blommat över alla fröbollar syns stå
så vita och mjuka med alla fjunen på
med vindens hjälp de över ängen sätter fart
och nya maskrosplantor där växer ganska snart.

Maskrosbarn kallas de som inte haft det lätt i livet
som vet att inte ta någonting för givet
men som klarat sig bra med hjälp av egen kraft
som tagit lärdom av misstag och av viljan de haft.

Taraxacum vulgare är maskrosens namn på latin
det är ett vackert namn på denna blomma så fin
Gå inte på den med hackor spadar och spett
utan tänk på att varje vår den solen har oss gett.

År 1994 utgav kyrkorådet i Örträsk en minnesskrift, för åren 1849 – 1994.

Redaktion för skriften var Harald Ericson och Martin Axelsson.

Enligt redaktionen, har underlag för minnesskriften varit utdrag från kyrkböcker, gamla handlingar, artiklar i VF samt personliga berättelser och minnen. Anledning till minnesskriften var, att Örträsk församling fr.o.m. 1995 uppgår i Lycksele samfällida pastorat.

Här ett utdrag från minnesskriften:

Nedanstående protokoll hade tolkats från originalen av Lars Beckman, ordf. i Lycksele-bygdens släktforskarförening.

Det första sockenstämmoprotokollet för Öhrträsk capellag den 16 september 1849.

Efter förut i laglig ordning ifrån predikostolen skedd kungörelse om sockenstämmans hållande, sammanträdde ledamöter efter slutad Gudstjänst i Sachristian, då följande ämnen förekommo.

1.

Till kyrkovärdar i denna nya församling valdes handlanden Johan Norberg i Öhrelund och f.d. Nämndemannen König Königsson i Kyrkobyn, hvilka åtog sig denna förtroende befattning emot det arfvode i kyrkolagen stadgas.

2.

Då klockarebefattningen för närvarande måtte af vikarie besättas åtog sig hemmansåboen Anders Gustaf Göransson i Kyrkobyn att denna tjänst förestå emot arfvode som framdeles kommer att bestämmas.

3.

Till kyrkoväktare valdes Torparen Johan Petter Johansson, som åtog sig att förestå denna befattning emot något ej bestämt arfvode, önskade han helst, det Församlingsborna skulle, behjertande hans fattigdom, efter råd och lägenhet honom gottgöra. Låmnade därtill sitt samtycke, det kyrkoväktaren skulle åtaga sig helgringning hvarge Lördagsafton klockan 6, samt vintervägs öppnande dertill. Johan Petter Johansson fant sig nöjd.

4.

För att bilda en kyrko-cassa föreslogs bland annat, att collecterne, vid och alle större högtider eller så kallade stämningar, skulle af kyrkovärdarne uti Bäckén uppbäras, före Guds tjänstens början kyrko * som hvarigenom tillfälle skulle i synnerhet, beredas utsocknes folk, som besöker kyrkan, att med någon skärf, dertill bidra. Detta föreslag antogs och åtog sig kyrkovärdarne, att sålunda collecterne insamla och däröfver särskild bok föra.

(* ord som inte kunnat tydas av Lars Beckman)

5.

Hemmansåboerne Johan Olofsson, Jon Olofsson, Jacob Jonsson och Olof Andersson Berglund åtog sig, att denna höst emottaga, hwardera ett skolbarn, fri kost bemyndas ersättning derföre efter barnens ålder, och yttrade finner den sistnämnde sin önskan, att få ett äldre barn.

Dag som ofvan,

Nils J. Sundelin

(Nils Johan Sundelin, pastor, ordförande i stämman.)

Utdrag från sockenstämmoprotokoll 16/2 1851.

Öhrträsk capellags sockenstämmo-ledamöter

Ordförande Nils Johan Sundelin

Ledamöter:

Anders Gustaf Göransson, Öhrträsk

Fredrik Johansson, Skarda

Jonas Olofsson, Öhrträsk

Johan Norberg, Öhrelund

Olof Berglund, Öhrträsk

Suppleanter:

Olof Andersson-Hallberg, Öhrträsk
König Königsson, Öhrträsk
Jacob Tobiasson, Öhrträsk
Emanuel Olofsson, Skarda
Erik Zachrisson, Strömsjönäs
Skattnästare, Folkskolläraren Johan Mörtsell

Ovanstående avskrivet av Margareta Dahlgren mars 2010

Orgel i kyrkan, först år 1889, placerad i koret.

Nils J. Sundelin var kyrkoherde i Lycksele, och hans bror, Uno August Sundelin, kapellpredikant i Öhrträsk 1849 – 1859. Öhrträsk eget pastorat år 1887.

AKTIVITETER 2010 I VARGTRÄSK

FREDAG 25/6 19.00

Allsång och kaffeservering, Storsvartliden (Reservplats Grillkåtan)

LÖRDAG 10/7 11.00-16.00

Vargträskdagen med "Musik vid sjön"

SÖNDAG 11/7 16.00

Årsmöte med efterföljande Grillafton

TISDAG 20/7 18.00

Bingo

HELGEN 24-25/7

Lär dig röka kött och fläsk

SÖNDAG 25/7 11.00-13.00

Metartävling

LÖRDAG 11/9 18.00

Surströmmingsfest

LÖRDAG 27/11 11.00-16.00

Adventslördag i Grillkåtan

SOMMARCAFÉ

Grillkåtans servering kommer under juli månad dagligen att vara öppen klockan 12.00 till 16.00

Boka loppisbord till den 17 juli

Sälj dina överblivna, önskade saker på loppmarknaden i samband med Örträsksjön Runt. Boka bord hos Anna Börjesson: telefon 070—211 06 66 eller annaborjesson81@hotmail.com

100:-/bord

MEDDELANDE TILL MARKÄGARE INOM VÄSTRA ÖRTRÄSKVILTVÅRDS OMRÅDE

Markförändringar måste rapporteras till styrelsens kassör för att korrekta markägarutdelningar skall kunna ske.

Detta sker via mail eller telefon till kassör Anna Börjesson

Mail: annaborjesson81@hotmail.com, Telefon: 070-211 06 66

Information till jägare och markägare i viltvårdsområdet hittar ni även på www.ortrask.se

Idrott i Örträsk 1955-1957

Ivar Söderlind

Här presenteras ett antal sporthändelser, inklusive två pimpeltävlingar, i Örträsk åren 1955-1957. Källor är Västerbottens Folkblad och Västerbottens-Kuriren. VF:s lokalskribent Sigvard Karlsson, signaturen "Sic", svarar för tre artiklar från 1956: en pimpeltävling på Örträsket och två fotbollsmatcher på Örträsk's grusplan. Sigvard var under åren 1953 -1959 först överlärare och sedan rektor vid folkskolan i Örträsk.

26 juni 1955

Lilla DM i fotboll. Örträsk-Storuman 7-3

Kvartsfinalen i lilla DM mellan Örträsk och Storuman blev en spännande uppgörelse som slutade med en klar seger för hemmalaget. Redan i femte minuten kunde Storuman ta ledningen efter en osäker och något förvirrad upptakt på båda hållen. Framförallt tycktes Örträsk försvar ha svårt att finna spelmelodin. Båda lagen ställde upp med fyra reserver. I 17:e min kvitterade Örträsk genom ett vackert skott av centerhalven Joel Andersson. Några minuter senare skaffade högerinner Allan Asterqren sitt lag ledningen med ett välplacerat skott. I 36:e minuten kom dock gästernas centerhalv Lennart Åhman fri och kunde kvittera sedan Örträskförsvaret schabblat mycket grovt, halvtid 2-2. Andra halvlek inleddes med en press mot Örträskburen men alla situationer redde upp sig och ÖSK övertog initiativet. Framför allt vänsterhalv Albert Örestig och Birger Nygren kämpade tappert och under loppet av en minut hade resultatet förändrats till 4-2 efter vackra skott av Birger Nygren och Tage Örestig. Högerytter Harry Andersson bättrade sedan på resultatet med ytterligare ett mål. Strax därpå kom Lennart Åhman igenom och genom en välplacerad boll reducerade han resultatet till 5-3. Något senare fick Tage Örestig ett par fina passningar som han förvaltade så väl att slutresultatet blev 7-3. Domaren dömde bra. **Sic**

(Ur Västerbottens Folkblad den 27 juni 1955)

19 april 1956

Pimpeltävling i Örträsk

Femtio tappra sportfiskeentusiaster och minst dubbelt så många åskådare trotsade det griniga vädret och tillbringade tre timmar med borr och pirk på Örträsket i söndags. Örträsk Sportklubb hade inbjudit till pimpeltävling och förlagt tävlingsplatsen till övre delen av sjön, där den s.k. Bomstugan fick tjänstgöra som kafé och högkvarter.

Fiskelyckan varierade högst betydligt. Några större fångster gjordes inte. Bröderna Karl-Axel och Lars-Erik Karlsson från Örträsk lyckades bäst och frågan är väl om inte de fiskevårdande myndigheterna borde tilldela lille Lars-Erik en extra gratifikation för den upprepning av mört- och tusenbrödrabeståndet han utförde i mynningen av Kvarnbäcken. Fridle Jälmlbrant från Bjurholm fick upp den största fisken en ful lake på 1350 gram, medan Sven Englund från Vargträsk svarade för bragden att hämta dagens minsta fisk ur böljorna: en liten krabat på 4 cm - vågen gjorde inte utslag och någon brevvåg hade arrangörerna inte med sig. Några damer deltog också i tävlingen och bland dem placerade sig Mait Rehnman främst med 625 gram. Dottern Britt hade sämre tur, men vann i alla fall flickklassen med 150 gram. **Sic**

De bästa resultaten:

Damer: 1) Mait Rehnman, Örträsk 625 gram. 2) Ottilia Johansson, Örträsk 575 gram. 3) Margot Erikson, Örträsk 250 gram. 4) Eda Astergren, Örträsk 125 gram.

Herrar: 1) Karl-Axel Karlsson, Örträsk 2150 gram. 2) Fridle Jälmlbrant, Bjurholm 1650 gram. 3) Edvin Eriksson, Lycksele 1500 gram. 4) Alex Vennberg, Örträsk 1375 gram. 5) Martin Adbo, Örträsk 1100 gram. 6) Kjell-Erik Lundberg, Örträsk 925 gram. 7) Söderkvist, Lycksele 825 gram. 8) Harald Eriksson, Örträsk 800 gram. 9) Håkan Königsson, Örträsk 675 gram. 10) Martin Gustavsson, Skarda 675 gram. 11) Rune Norell, Örträsk 650 gram. 12) Felix Edén, Örträsk 620 gram.

Pojkar: 1) Lars Erik Karlsson, Örträsk 1300 gram. 2) Leif Öhgren, Bjurholm 950 gram. 3) Ivan Persson, Lycksele 300 gram. 4) Karl-Göran Svalberg, Örträsk 150 gram. 5) Östen Jansson, Örträsk 50 gram.

Flickor: Britt Rehnman Örträsk 150 gram.

(Ur Västerbottens Folkblad den 19 april 1956)

10 juni 1956.

Lilla DM i fotboll. Tvärålund — Örträsk 3–1.

Matchen blev en slätstruken tillställning, få ansatser till ordnat spel. Hemmalaget började minst dåligt och gjorde under första halvlek tre mål på ett ihåligt Örträskförsvar. Det första sköt högerytter S. Jonsson, de två andra svarade högerinner M. Pettersson för, varav ett på straffspark. I andra halvleken idkades rena semesterliret, det enda notabla var att gästerna reducerade till 3-1. I Örträskelvan höjde sig två spelare över medelmåttan, gamla skidesset Harald Eriksson och Tage Örestig. Tvärålund vann visserligen, men betydligt bättre takter får det bli mot arvfjenden Rödå, som är nästa DM-motståndare. *Hem*

(Ur Västerbottens-Kuriren den 11 juni 1956)

1 juli 1956

Terränglöpning: Tage Örestig terrängbäst.

Vid söndagens terränglöpning mellan Långsele och Byssträsk, anordnad av Öre-Långsele IF, segrade Tage Örestig, Lycksele IF överlägset. På den cirka 8000 meter långa banan fick han tiden 39,45 och var i det närmaste fem minuter före närmaste man. I juniorklassen löpte Bjurholmspojarna Anders Vincent och Kjell Nicklen dött lopp.

Resultat:

Seniorer: 1. Tage Örestig, Lycksele IF, 39.45, 2. Sune Hedman, Öre-Långsele IF, 44.44, 3. Nils Larsson, Bjurholm 57.40, 4. Martin Hanefjord, Öre-Långsele IF, 1.12.21.

Juniorer: 1. Anders Vincent, Bjurholm 45.32, 2. Kjell Nicklen, Bjurholm 45.32, 3. Haldo Eriksson Öre-Långsele IF, 49.16.

(Ur Västerbottens-Kuriren den 4 juli 1956)

7 oktober 1956.**Fotboll Örträsk — Nordmaling 5-1.**

Örträsk avslutade höstomgången med en glänsande seger över Nordmaling. Örträsk började mycket hårt och Hertvig Eriksson i Nordmalingsmålet fick redan från början fullt upp att göra. Särskilt målsugen föreföll högerinner Birger Nygren vara. Hans snärtiga bombardemang gav resultat i 8:e minuten. Något senare lurades Eriksson till en utrusning, som resulterade i att centerforward Joel Andersson målade. Nordmaling försökte nu samla sig för en motattack, men det resulterade inte. I stället kom Örträsk tillbaka med ett snabbt anfall på vänsterkanten och Joel Andersson gjorde 3-0. Nordmaling började nu kontra med riktigt vackra anfall. Men något verkligt målskott hade man inte från det hållet när Kjell Jonsson i Örträskmålet missuppfattade en av sina backars ganska egendomliga manövrar och lät bollen rulla över mållinjen. Andra halvlek tog Örträsk också hand om initiativet och efter ca 10 minuters spel kunde Joel Andersson avsluta en framryckning med skott i mål. Omedelbart därefter kom Örträsk igen och nu svarade Birger Nygren för matchens grannaste målskott, en hård fräsare tätt intill stolpen. Siffrorna 5-1 stod sig sedan matchen ut.

Örträsk halvbackskedja spelade en smula ojämnt men man förtjänar överbetyg denna gång. Kedjan var dock det stora glädjeämnet. Brödraparen Ruben och Birger Nygren samt Joel och Harry Andersson skötte sig fint överlag. Gösta Nilsson och Erik Vesterlund var bra på backplats i Nordmalingslaget. Överhuvudtaget spelade Nordmaling ingen dålig fotboll, men det var nu en dag då ingenting lyckades. Örträsk lagledare Arndt Astergren slutar denna syssla i och med höstomgångens slut, varför söndagens match var tack- och avskedsföreställning. Någon ny har man inte hunnit skaffa sig och goda lagledare växer inte på trän, färdiga att plocka. Örträsk övervintrar på andra plats i serien (div V, södra elitserien) efter Robertsfors. **Sic**

Div. 5 Södra Elitserien efter höstomgången 1956

Robertsfors	10	10	0	0	54-8	20
Örträsk	10	6	2	2	20-15	14
Nordmaling	10	5	0	5	27-22	10
Spöland	10	3	4	3	15-22	10
Hissjö	10	2	4	4	17-25	8
Tvärålund	10	2	3	5	12-22	7
Rödå	10	2	2	6	17-29	6
Vindeln	10	1	3	6	9-30	5

(Ur Västerbottens Folkblad den 8 oktober 1956)

25 mars 1957.**"Sme-Harald snabbast i Örträsk korpstafett på skidor**

En korpstafett var i söndags anordnad av Örträsk sportklubb med start och mål vid hembygdsgården. Sex lag ställde upp, därav ett med kvinnligt inslag. Tävlingen gynnades av sol och vackert väder och ett hurrande av den väntande publiken vid bygdens hembygdsgård, där kaffe serverades och prisutdelning förekom. Den flicka som deltog i tävlingen och blev tvåa i sträcktiden i sitt lag, var Sigrid Nilsson, en praktflicka inom idrottens område. Hon erhöll ett extra pris, en stor chokladask Den snabbaste sträcktiden hade Harald Eriksson och som pris för detta fick han en tårta.

Resultat:

1) Svenska Cellulosa AB (Goth Axel Jonsson, Signar Jakobsson, Per-Martin Jakobsson. 48.16.

2) Fantomerna (John-Paul Andersson, Ivan Gustavsson, Albert Örestig) 50.21

3) Siholmarna (Harry Andersson, K. Jonsson, Joel Andersson) 50.44

4) Underlaget (Holger Strömberg, Sven-Erik Nygren, Skurträsk, Allan Astergren 50.58

5) Sov i ro. (Lars Olofsson, Sigrid Nilsson, Tage Örestig 52.37

6) Mockarna. (Harald Eriksson, Kalle Hallin, Mauritz Eriksson 52.51.

(Ur Västerbottens-Kuriren den 26 mars 1957)

1 april 1957

Pimpeltävling på Örträsket

I söndags var det pimpeltävling på Örträsket. Bakom arrangemanget stod Örträsk Sportklubb. Överallt på sjöns västliga ände fanns pimpelfiskare ivrigt sysselsatta med borring av hål i den tjocka isen. Vårsolen lyste från en klarblå himmel och att vindstilla rådde förhöjde stämningen för de 120 pimpelfiskarna från Umeå i söder till Lycksele i norr. Fiskelyckan var i stort sett mindre givande men trots detta bars åtskilliga kilon fram till kontrollvågen där herr Arnt Asterqren och Lars Olovsson såg till att vikten var den rätta.

De bästa resultaten.

Damer: 1) Vega Åsberg, Harrselefors 28 poäng, 2) Eva Bergström, Vindeln 18, 3) Gerdy Olovsson, Vindeln 12, 4) Hildigard Lundgvist, Hällnäs 10, 5) Margot Eriksson, Örträsk 6.

Herrar: 1) Rune Norell, Örträsk 66 2) Gustav Lövgren, Umeå 3) K. Jonsson Örträsk 29, 4) Bosse Nyström, Vindeln 22, 5) Albert Örestig, Örträsk 21, 6) Åke Backman., Vänjaur 18, 7) H Abramsson, Lycksele 18, 8) Felix Backman, Vänjaur 17, 9) Torgny Hällgren, Örträsk 16.

(Ur Västerbottens-Kuriren den 5 april 1957)

31 maj 1957

Fotboll Spöland — Örträsk 2-1

Spöland tog fullt rättvist bägge poängen av serietvåan Örträsk i matchen på Olovsborg i Vännäsby genom seger med 2-1, halvtid 1-1. Man kan gott säga att Spöland klarade segern på större fotbollskunnande. I tyngd var nämligen gästande Örträsk betydligt överlägsna men detta hjälpte inte denna gång, inte mot ett bolltekniskt bättre och ungdomligare lag. På vänsterinnern i Spölands lag återfanns en ny grabb, 16-åriga Björn Karlsson, som har alla möjligheter att utveckla sig till en spelare av klass. Bäst i Spöland var Kjell Karlsson på högerbacken och Julia Jonsson på centerhalven. Örträsk hade ett fullvuxet lag som dock saknade hemmalagets finspel. Det blev långbollar för mest hela slanten och oftast då för långa. Harald Eriksson som denna gång återfanns i kedjan blev nästan regelrätt knockad i andra halvlek vid en sammanspringning med Olle Ögren i Spölands målet men fortsatte trots detta matchen ut. Örträsk tog ledningen genom centern Allan Astergren men Åke Lundström kvitterade för Spöland innan pausen. Segermålet ordnade sedan samme man 15 minuter in i andra halvlek med ett bra skott från nära håll. Ett hundratal tittade på.

(Ur Västerbottens-Kuriren den 1 juni 1957)

Örträsk SK 1957

i division IV

Stående fr v: Nisse Jakobsson, Joel Andersson, Harry Andersson, Allan Astergren, Lennart Alfonsson, Tage Örestig, Stig Svensson

Knästående fr v: Kristian Jonsson, Georg Karlsson, Kjell Jonsson, Mårten Johansson, Leif Olovsson

Rekorddeltagande i Årets Storfiskare

av Gunnar Eriksson

Femårsjubilerande arrangemanget "Årets Storfiskare i Örträskbygden" avgjordes under april månad och det med deltagarrekorde såväl i Vargträsk, Långsele som i Örträsk.

- Vi är belåtna med jubileumet till vilket vi hade höjt förstaprisen rejält, sa Rolf Wahlberg som tillsammans med Jan Östen Sölvebrand och Sverker Jonsson utgör tävlingsledningen.

För femte året på raken var det denna vårvinter dags för "Årets Storfiskare i Örträskbygden" och det, precis som tidigare, med tre pimpeltävlingar tre lördagar på raken i Vargträsk, Långsele respektive Örträsk.

- Detta samarrangemang har definitivt kommit för att stanna, menade Wahlberg och berättade att totalt deltog hela 437 pimplare under dessa tre lördagar.

- Det är en ökning med hela 34 procent jämfört med tidigare vintrars rekordnoteringar i respektive tävling, självklart är vi nöjda med detta.

En anledning till dessa rekord var självklart de höjda prispengarna där en seger i en deltävling nu betalade sig med 4.000 kronor (2.000 i barnklassen) medan totalsegern var värd 5.000 (2.500 för barn).

- Sen hade vi också tacksamt bra väder i Vargträsk och Långsele, tyvärr lite sämre hos oss i Örträsk, sa Rolf som detta till trots kunde räkna in 117 deltagare och därmed förpassa tidigare Örträskrekord ur rullorna med god marginal.

Detta denna vinter på östra sidan av sjön med Hembygdsgården som tävlingscentra.

- Vi blev helt enkelt för trångbodda på andra sidan.

- Att det kommer fler och fler pimplare till Årets Storfiskare beror självklart även på att arrangemanget etablerar sig mer och mer för varje år.

De tre arrangörsbyarna/föreningarna kunde samtliga peka på ett ekonomiskt överskott av trevlig karaktär.

- Här ska vi vara tacksamma för våra sex huvudpartners som backar upp oss. Utan deras insatser skulle vi inte kunna ha dessa prispengar, inte marknadsföra oss så rejält som vi gör och inte heller göra något netto att prata om.

Vinterns sex huvudpartners var samma som föregående år i form av Intersport Umeå, Lycksele kommun, Länsförsäkringar Västerbotten, Skellefteå Kraft, Sveaskog Förvaltning och Västerbottens Folkblad.

- Till dessa ska vi också lägga ett stort antal värdefulla prispartners som skänker olika ting till prisborden, inflikade Rolf.

Årets Storfiskare 2010 blev Joacim Backman från Hörnsjö i vuxenklassen, för tredje året på raken Tobias Nyström från Vännäs i barnklassen, medan Örträsk Carola Eriksson blev bästa dam.

Backman – som vann deltävlingen i Långsele och var tvåa i Örträsk – var självklart mycket belåten med totalsegern i Årets Storfiskare:

- Det här var mycket roligt och har gått bra även om jag hade det segt i premiären i Vargträsk, sa Joacim som nu deltog i totalen Årets Storfiskare för första gången.

- Förra vintern var jag med i Örträsk, men det är också enda deltävlingen jag varit med i tidigare, men nu måste jag självklart vara med nästa vinter också.

Totalt över de tre deltävlingarna vann Carola Eriksson, Örträsk, den inofficiella damklassen.

- Det gick tungt för mig i Vargträsk, men sen i alla fall godkänt, tyckte Carola.

Att "Årets Storfiskare i Örträskbygden" nu har blivit ett permanent vinterinslag i vår bygd kan vi väl ta för givet...

- Givetvis, vi utvecklar arrangemanget och ökar deltagarantalet för varje år, självklart blir det en fortsättning vilken vi börjar planera upp vid en träff i början av juni, berättade Rolf Wahlberg, ordförande i Örträsk Fiskevårdsområde som är huvudarrangör för deltävlingen i Örträsk.

"ÅRETS STORFISKARE 2010"**Totalt över tre deltävlingar:****Vuxenklassen:**

1) Joacim Backman, Hörnsjö, 2931 gram, 2) Jan Nyström, Vännäs, 2314, 3) Mikael Lundin, Lycksele, 1836.

Bästa dam totalt:

1) Carola Eriksson, Örträsk, 1014 gram. 2) Eva Backman, Hörnsjö, 780.

Barnklassen:

1) Tobias Nyström, Vännäs, 2) Simon Nyström, Vännäs, 3) Karim Königsson, Knaften.

Från vänster: Carola Eriksson, Örträsk, (Bästa dam totalt), Joacim Backman, Hörnsjö (Årets Storfiskare 2010 i vuxenklassen), Sune Eriksson, Vinliden (vann denna dag), Tobias Nyström, Vännäs (Årets Storfiskare 2010 i barnklassen), Karin Nyström, Vännäs, (Bästa dam denna dag), Simon Nyström, Vännäs (vann barnklassen denna dag).

Folketro och vidskepelse

Lennart Stenman

I en bok läste jag, att örträskborna var mycket vidskepliga, men jag läste också en bok av Dan Andersson: "Det kallas vidskepelse" Han skrev, att det kallas vidskepelse och inte, att det var vidskepelse.

I landshövdingeberättelserna från 1700-talet står det, att kolonisationen i Lappland gick så långsamt, därför att svenskarna fruktade lapparnas spådomskonst, men finnarna ansåg sig vara lika god spåmän som lapparna. En finne hade slagit sig ner i Örträsk 1674. (Numera anges 1678) Med tanke på att de första kolonisatorerna i Örträsk var finnar, borde det finnas inslag av den specifika finska folktron, t. ex. om man hade en fiende och gjorde ett beläte av honom samt slog in en spik i figuren, så fick fienden samma skada. En människa kunde också ta gestalt av en björn och skada eller rent av döda fienden. Men några sådana inslag har jag inte påträffat i Örträsk.

I den muntliga traditionen finns berättelser bevarade, om kamp mellan nybyggare och lappar. En same kom till en nybyggare och bad om en tjänst, men detta nekades honom. Mannen i familjen var borta, men då han kom hem låg korna som döda i ladugården. Men även nybyggare var trollkunnig, och när sammen kom till sin renhjord, såg det ut som om alla renar var döda. Sammen fick då återvända till nybyggaren och tigga om nåd. På det sättet löstes den tvisten.

Ibland talas om svart och vit magi. Den svarta användes för att skada och den vita för att bota människor. Vanligen användes den vita magin, men ibland skedde en kombination. Någon illasinnad människa kunde ha skickat ett trollskott (någon hade fått ryggskott) Detta kunde botas med hjälp av någon trollkunnig person, som läste ramsor. Men då fick varken Jesus eller djävulens namn nämnas, och gick man så långt, att man läste Fader vår baklänges, då var det övergång till ren trolldom, och då kunde man åtalas och t.o.m. straffas med döden. Enklarest var att en viss natt sitta på en jordfast sten eller dricka "nordrunnet" vatten. I mediciner kunde de mest märkliga ting ingå: likdelar, bitar av en kista eller kyrka. Stark kraft fanns också hos en oblat. Men alltid ingick brännvin. Starkast var dock svartkonstboken. Det var ett kontrakt mellan en människa och djävulen. Kontraktet var skrivet i blod vid fullmåne vid en kyrkdörr en torsdagsnatt. Priset var innehavarens själ om man inte lyckades övertala någon annan att överta svartkonstboken.

Svartkonstböcker har hittats fastspikade i kyrkdörrar eller instoppade i kyrkogårdsmurar. Egentligen skulle de läggas i innehavarens kista.

Jag upplevde en lustig episod en gång, när jag vid Karlstads universitet föreläste om folketro. Vid föreläsningen hade jag delat ut en kopia av en sida ur en svartkonstbok. Efter föreläsningen kom en äldre dam fram till mig och bad att få lämna tillbaka kopian, för hon vågade inte ta hem den.

I forna tider fanns också en jantelag liksom ursäkter för personliga misslyckanden. Om en bonde fick stora skördar och korna mjölkade mycket, berodde det inte på att bonden och hans fru skötte jordbruket perfekt, utan de hade utnyttjat trolldom, t. ex. "baran", som tillverkats av olika garner, något föremål från den gård, där den skulle hämta, mjölk såd o.s.v. Diverse andra beståndsdelar kunde också ingå. Det fanns också den vanliga kopplingen till torsdagsnatten och månen. Någonstans i bakgrunden fanns också djävulen. Om man fick syn på baran och piskade den, fick avsändaren samma skador och var därmed avslöjad. Om man däremot fick små skördar och korna mjölkade minimalt, berodde det naturligtvis inte på att man skötte jordbruket illa, utan man hade drabbats av baran.

En välkänd behandlingsmetod var att stämma blod, d.v.s. stoppa blodflöden. Vanligen lästes ramsor och berördes den skadade personen. Men behandlingen kunde även ske på avstånd utan att den som stämde blodet hade sett den skadade. I Utifälla fanns en person som var mycket berömd för sin förmåga att stämma blod.

Till de mera tragiska berättelserna hörde historierna om "utbölingen". Det var skriken från ett mördat spädbarn som odöpt grävts ner i ovigd jord. En ogift kvinna hade försökt dölja skammen av att ha fött ett barn utan att vara gift. Om någon var tillräckligt

modig för att gå fram till och tala med utbölingen, fick denne ro i sin grav och skriken upphörde.

Trots att svartkonstboken var så fruktad, kunde man skämta om den. En liten pojke hade fått tag på en svartkonstbok och öppnat den. Han blev livrädd, och det dröjde inte heller länge, förrän tre smådjävlar kom för att hämta honom. Hans enda möjlighet att rädda sig var att hitta på en arbetsuppgift som smådjävlarna inte kunde utföra. Han stälpte ut en säck ärtor på golvet, men på mindre än en minut var ärtorna ihopsamlade. Då fick smådjävlarna i uppdrag att bygga en arton meter hög flaggstång av sandkorn. Efter en stund kom de tillbaka svettiga och arga, men flaggstången stod på plats. I sin dödsångest fick pojken en lysande idé. Tre ärliga länsmän skulle föras till pojken. Det finns gränser för vad även smådjävlar kan uträtta.

Hyr en stor GRILL när ni ska ha många gäster

100:-/tillfälle

Kontakta Anna Börjesson för bokning

070-211 06 66

annaborjesson81@hotmail.com

Lek med skuggor

F C Gm F Gm C7

Mel-lan björ-kens grö-na dra-pe-ri- er glitt-rar vatt-net sil-ver-vitt i

6 F C Gm F C

blått. Bla-den si-lar so-lens sce-ne-ri-er till ett skugg-spel

11 C7 F F Bb Gm C

på min vägg i grått. Skug-gors lek slår sön-der mi-na tan-kar.

16 F C F Bb C

Hör, de fal-ler ner och blir till grus, och jag blir ett skal, där vin-den

21 Gm C F

ban-kar, och jag blir ett tom-rum fyllt av ljus. Men som van-ligt

26 C Gm F Gm C7 F

går ett moln för so-len, och för res-ten ska jag ko-ka gröt.

Mellan björkens gröna draperier
glittrar vattnet silvervitt i blått.
Bladen silar solens scenerier
till ett skuggspel på min vägg i grått.
Skuggors lek
slår sönder mina tankar.
Hör, de faller ner
och blir till grus,
och jag blir ett skal,
där vinden bankar,
och jag blir ett tomrum fyllt av ljus.
Men som vanligt
går ett moln för solen,
och för resten ska jag koka gröt.

Ur "Meloder, nynningar och melodejor"
av Sonja Danielsson

Ekomuseet i Vargträsk sommaren 2010

Efter en lång och kall vinter kom sommaren desto snabbare. Förberedelserna är snart klara för Paul Karlssons fina modeller som så levande återspeglar nybyggerlivet. Utställningslokalen iordningställs på västra sidan av ladugårdsvinden. För närvarande återstår att hindra ladusvalornas tillträde och därefter klä utställningsborden med jutväv.

Oavsett regn eller ej måste vi flytta över timret till korlogen och ladan till Ekomuseet och börja timra. Under sakkunnig ledning hoppas vi locka intresserade som vill värna och lära om gamla timmerbyggnader och samtidigt hjälpa till. Håll utkik efter annonsering.

Öppettider på Ekomuseet

Juli månad lö-sö, kl 12-16

Övriga tider enligt överenskommelse

Trerlig sommar och välkomna!

Önskar

Hembygdsföreningen Ekomuseets styrelse
Ordf. Elisabet Lycksell, sekr. Jan Östen Sölvebrand,
kassör Anette Norberg, Stefan Svensson,
Håkan Eleblad, Gun Renman och suppl.
Elisabeth Nilsson

Medlemsskap i Hembygdsföreningen Ekomuseet Lappmarksbyn Vargträsk

Endast 60 kr - fritt inträde hela sommaren

Antalet medlemmar har ökat till 30 st, där Örtträsk och Vargträsk intresseföreningar ingår. Vår målsättning är att öka antalet stödande medlemmar och besökare till Ekomuseet. Vi vill fortsätta vårda en del av kulturarvet och nybyggarepoken i örtträskbygden, som så tydligt kan avläsas i Vargträsk.

Vi har brutet verksamhetsår dvs från 1 maj till 30 april. Medlemsavgiften i Hembygdsföreningen Ekomuseet är 50 kr/år och då får Du gratis inträde hela sommaren.

Passa på att bli stödande medlem genom att sätta in avgiften till Hembygdsföreningen Ekomuseet på plusgirokonto 26 19 17 - 9.

Vi hoppas på Ditt medlemskap och stöd.

Välkomna till Ekomuseet!

Hembygdsföreningen Ekomuseet

*Ekomuseet
Vargträsk*

ÖRTRÄSKSJÖN RUNT 1986 - 2010

av Ivar Söderlind

25:e Örträsksjön Runt och Grand Prix 8 den 17 juli 2010.

Lördagen den 17 juli 2010 arrangeras ÖRTRÄSKSJÖN RUNT för 25:e gången. Män och kvinnor tävlar på kvartsmarathon, 10549 m (start i Västra Örträsk), motionärer springer 3 km, ungdomar 14-16 år löper 3 km, ungdomar 9-13 år springer 1500m (start vid Oxmyra) och för ungdomar 8 år och yngre gäller 500 m.

Nytt för 2010 är att Örträsk SK för första gången har fått DM-status på sin GP-tävling. Vid Västerbottens Friidrottsförbunds planeringskonferens i december 2009 beslutade länets föreningar enhälligt att Senior-DM på Kvartsmarathon skall avgöras i samband med Örträsksjön Runt. Tävlingen ersätter DM på halvmarathon som brukar avgöras vid Vännäs Halvmarathon. Den tävlingen arrangeras inte 2010.

Premiär för individuell löpning runt sjön 1986

År 1986 var det, i långloppsvågens spår, premiär för Örträsksjön Runt i individuell löpning med två sträckor: halvmarathon och kvartsmarathon. I det dåliga vädret med hård blåst, regn, 10 plusgrader och dessutom vägombbyggnad på ett par kilometer av banan kom 29 löpare till start, 25 män på halvmarathon och två män och två kvinnor på kvartsmarathon. Benny Isaksson, Örträsk SK segrade på halvmarathon med mycket goda 1.12.10, före Kjell-Olov Österberg, Nordmalings IF med 1.13.53. Det var dock nära att Benny missat starten. Han kom så sent att starten försenades en minut. Benny upprepade för övrigt segern året därpå.

Från och med 1987 ingår Örträsksjön Runt i Västerbottens Grand Prix i långlöpning, vilket innebär att stora delar av länseliten alltid ställt upp. Fram till och med 1996 gällde halvmarathon som GP-distans för herrarna medan kvartsmarathon har varit manlig GP-distans från och med 1997. I alla år har kvartsmarathon varit GP-distans för damerna. Åren 1987-2003 anordnades minimaran (4.2 km) för pojkar och flickor. 1999 infördes 1500 m för pojkar och flickor 12 år och yngre som redan första året blev en deltagarsuccé med 24 startande. Från och med 2001 kan ungdomar 8 år och yngre springa 500 m som också blivit en succé med som mest 29 deltagare 2009!

Deltagarrekordet är 116 löpare

Redan andra året 1987 passerades 100-strecket i antalet deltagare (101). Totalt sju gånger har tävlingen haft tresiffrigt deltagarantal med som mest 116 löpare 2002. Efter en nedgång i antalet deltagare 1997 och 1998 (50 fullföljande båda åren) hade Örträsksjön 1999 samlat 78 startande, år 2000 87 startande, 2001 86 startande, 2002 deltagarrekordet 116 startande, 2003 89 startande, 2004 76 startande, 2005 57 startande, 2006 66 startande, 2007 70 startande, 2008 93 startande och 2009 107 startande. Flest segrar i Örträsksjön Runt har åttafaldiga totalvinnaren av Västerbottens Grand Prix Kristina Hugosson, Skellefteå IF med sex Örträsksegrar på kvartsmarathon åren 1988-1998. Tre segrar var på herrsidans halvmarathon har Melker Fredriksson, Örträsk SK (segrade 1988-1990) och Lars-Gunnar Skoog, Skellefteå IF (segrade 1992-1994). Lars-Gunnar innehar banrekordet på sträckan med 1.11.00 noterat 1992. Flest segrar på kvartsmarathon för män, som blev GP-distans 1998, har Anders Hemmyr, Skellefteå IF/IFK Umeå och Andreas Brodin, IKSU Friidrott med fyra segrar var. Andreas vann senast 2007. Han var tvåa 2008 och trea 2009. De senaste två åren har Tony Berglund, IFK Umeå vunnit på herrsidan. Fyrfaldiga GP: ettan Jenny Jansson, Kattisavans IIF dök upp i Örträsk 2009 och vann därmed sin första seger i loppet. Här följer summeringar av tävlingen från 2002 och framåt.

Landslagsmannen Alfred Shemweta i Örträsksjön Runt 2002

Landslagsmannen Alfred Shemweta, Hässelby SK segrade i Örträsksjön Runt 2002 med banrekordet på 34.31 på kvartsmaran. Närmaste konkurrenterna Kristoffer Österlund,

IFK Umeå och Håkan Stenberg, Skellefteå AIK lyckades följa med de fem första kilometerna men sedan blev de efter och var vid målet intill skolan några hundra meter efter. Alfred berättade att det var en trevlig bana fast backen uppifrån Öreälven tog en del på krafterna. Om det behövts hade han kunnat springa fortare. Anledningen till att han kom till Örträsksjön Runt var att han sprungit för Electrolux i Vindelälvsloppet och att chefen för bolaget Stefan Kembe har släkt och sommarstuga i Örträsk. Det var på hans inbjudan som Alfred nu kom till Örträsk. Tilläggas bör att även segraren i damklassen Helena Hansson, Flemingsbergs IF brukar tävla för Electrolux. Hon segrade nu två minuter före 2002 års GP-vinnare Jenny Jansson, Kattisavans IIF.

Tryckande värme 2003

Örträsksjön Runt 2003 avgjordes i tryckande högsommarvärme vilket bidrog till att "endast" 89 löpare totalt kom till start. GP-vinnaren 2003 Anders Hemmyr, IFK Umeå segrade på kvartsmaran en halv minut före klubbkamraten Kristoffer Österlund. Det gick ganska långsamt och Klas-Göran Berg från Hakarpspojarna var den mest dragvillige i början. Anders Hemmyr tog över täten efter halva loppet. I hettan blev segrartiden 37.02, självfallet inte i närheten av något banrekord. Det var Anders fjärde seger i Örträsk och den klart sämsta segertiden han haft. Damtävlingen vanns av Karin Harnesk, Skellefteå IF på 42.56 nästan två minuter före Bjurholms Therese Bäckström. Karin berättade efter loppet att hon inte alls kunde springa på max då det var så otroligt varmt!

Premiär för spurtpriser 2004

Det blev favoritsegrar i 20:e upplagan av Örträsksjön Runt som avgjordes lördagen den 17 juli. Förhandstippade Andreas Brodin, IKSU, Kristoffer Österlund, IFK Umeå, Anna Rahm, Rånäs 4H, Karin Harnesk, Skellefteå IF och några till motsvarade förväntningarna och tog tätplatserna i loppet. Sommaren kom till Örträsk denna dag, solen sken och publiken myste i värmen. På kvartsmaran tog Andreas Brodin och Kristoffer Österlund täten. Strax bakom fanns landslagskvinnan Anna Rahm. Efter att ha följts åt större delen av loppet kom Andreas först i mål elva sekunder före Kristoffer. Precis som väntat vann meriterade Anna Rahm damklassen på nytt banrekord. Med tiden 38.26 förbättrade hon Kristina Hugossons rekord från 1997 med 21 sekunder. – Det är en fin tävling i en skön och vacker terräng fastän backarna mellan 7 och 8 km är lite tunga, berättade en nöjd Anna Rahm som numera flyttat från Obbola till Uppsala. En nyhet i loppet var spurtpriserna vid "Tratten" med 2.5 km kvar till målet. Premiärvinnare blev Kristoffer Österlund och Anna Rahm. En nyhet var även sträckan 3000m för motionärer och ungdomar (ersätter minimarans 4.2 km). Vi noterar även att Jakob Dahlgren, Örträsk SK för andra året i rad vann pojkarnas 500 meterslopp och att Angelica Wiklund, IKSU upprepade segern från 2003 på flickornas 1500m. Totalt var det 76 tävlande, något färre än 2003. Det är enbart i flickklasserna som deltagandet minskat. Efter loppet hölls sedvanlig prisutdelning i strålande sol nere på hembygdsområdet vid sjön där alla fick priser.

Andreas Brodin slog banrekord 2005

Andreas Brodin, IKSU Friidrott knäckte sina medtävlare i Örträsk kvartsmara lördagen den 16 juli. Inte nog med att han var 44 sekunder snabbare än tvåan, han slog även med tiden 34.29 banrekord med två sekunder som landslagsmannen Alfred Shemweta, Hässelby haft sedan 2002. Ett lätt duggregn gjorde förutsättningarna för loppet gynnsamt. Redan under första kilometern drogs fältet ut ordentligt där Tony Berglund, IFK Umeå bestämde takten med sin lätta löparstil. Pär Wikberg, Skellefteå, Andreas Brodin, IKSU, Tim Kerro, IFK Umeå och några till låg avvaktande ett 50-tal meter efteråt. I utförsbacken mot Öreälven efter drygt 6 km hade Tony Berglund utökat ledningen till 24 sekunder men drabbades av håll i sidan och tvingades sakta ner på farten ordentligt. Då passade Andreas Brodin, Tim Kerro och Pär Wikberg på att springa förbi. I det kraftiga motlutet upp från Öreälven gjorde Andreas ett ryck och ledde vid åttakilometerskontrollen där även spurtpriset på 500 kronor noterades. Karin Harnesk, Skellefteå IF vann damklassen med tiden 41.12 och samtidigt spurtpriset på 500 kronor. Under första halvmilen låg Karin långt framme i klungan och berättade att hon beslutat sig att hänga

på en manlig löpare men fick släppa efterhand. Samtidigt tävlade 30 barn och ungdomar på sträckorna 500, 1500 samt 3000 meter. Hannes Kerro, Storumans IK segrade på långa banan före Hampus Jacobsson, Bjurholms IF. Frida Jacobsson, Bjurholm var ensam i sin klass på 3000m och använde tiden 12.44 på sträckan. 19-åriga Lukas Tossman, Lycksele Löparklubb vann överlägset 3000m i motionsklassen på banrekordet 10.43. Två verkliga "kämpar" som år efter år ställer upp i Örträsktävlingen trots begynnande ålder kommer från Västra Örträsk. Det är Håkan Eleblad, som även är aktiv i arrangörsstaben, och Hasse Jonsson, som tävlar för Volvo Fritidsklubb. Speakern Ivar Söderlind gav dessa två extra beröm. Det var 57 deltagare vilket var 19 färre än året innan. Arrangörerna kunde glädja sig åt att många av länets elitlöpare fanns med på kvartsmaran,

Imponerande prisbord 2006

För tredje året i rad fick IKSU:s Andreas Brodin kliva högst upp på prisborden vid GP-loppet Örträsksjön Runt. Han dundrade i mål på 35.30 efter en solöppning från start till mål, dryga minuten sämre än hans eget banrekord från 2005. Knappt minuten efter var IFK Umeås Tim Kerro med klubbkamraten Daniel Pettersson på tredje plats ytterligare en minut efter. På kvinnliga kvartsmaran segrade Ulrika Bjuhr, Jalles TC på 48.24 före Nina Bäckström, Bjurholms IF 51.06. Slutsegrarna Andreas och Ulrika vann även spurtpriserna vid "Tratten" med 2.5 km kvar till målet. Samtidigt som de första löparna på kvartsmaran korsade mållinjen vid Örträsk skola fick Siv Söderlund, Örträsk och de andra sanna motionärerna en välbehövlig dryckespaus vid Valdy Eliassons vätskekontroll på andra sidan sjön. Totalt i alla klasser deltog 66 löpare, vilket var nio fler än 2005 men långt från deltagarrekordet 116 från 2002. 15 löpare kom från Hemmaklubben Örträsk SK varav Håkan Eleblad på kvartsmaran tillhör de verkliga trotjänarna (har han deltagit alla år). Flest deltagare hade just herrarnas kvartsmara med 18 fullföljande. Vi noterar att det totalt var så många som 37 deltagare i ungdomsklasserna som sprang 500, 1500 eller 3000m. Timmen efter att siste löpare sprungit i mål var det prisutdelning nere på det vackra hembygdsområdet vid sjön. Som vanligt var det ett imponerande prisbord med priser åt alla löpare. I Västerbottens Folkblad kunde man i måndagens tidning läsa: *"Örträsksjön Runt går på en naturskön och kuperad bana i en vidsträckt inlandsby. Tävlingen har aldrig lockat de stora massorna ... När VF-sporten lämnade Örträsk hade regnet börjat falla över bygden, byborna hade plockat in sina stolar och Örträsksjön Runt hade passerat revy för 21:a gången."*

Andreas Brodin vann för fjärde gången 2007

Andreas Brodin, Iksu, vann den 14 juli för fjärde året i rad Örträsksjön Runt, som totalt hade 70 anmälda. Brodin klarade kvartsmaran på 36.52 och vann med en marginal på 56 sekunder före IFK Umeås skidåkare Andreas Oskarsson som fick släppa ungefär halvvägs. Tiden blev den sämsta av Brodins segrartider beroende på magproblem. Trea blev IKSU:s Johan Brändström (44 år ung), 25 sekunder efter 18 år yngre Andreas Oskarsson. Johan berättade att han tränat bättre inför den här säsongen än på länge och det gett resultat med en fjärde plats i Grand Prix efter sju deltävlingar. Bjurholms Therese Bäckström vann damklassen med bred marginal (över fyra minuter) trots att det inte var något topplopp. Therese menade att hon inte var i toppform och att hon gjort betydligt bättre lopp tidigare. Utöver kvartsmaran tävlade 40 ungdomar på kortare distanser, 500 meter, 1 500 meter och 3 000 meter. Många bra insatser gjordes av både tjejer och killar. Jonathan Edlund, Umedalens IF sprang 3 000 meter på 10.08 (banrekord) och vann med över en och en halv minut.

Mycket IFK Umeå 2008

Det blev mycket IFK Umeå i Örträsksjön Runt 2008. Klubben vann både damklassen och herrklassen och i herrarnas tävling blev det IFK på de tre första platserna. Tony Berglund heter herrsegraren och damsegrarinnan blev Linn Sömskar. När löparna kom fram till Knösavägen efter fyra kilometers löpning var Tony Berglund och hans klubbkamrat Kristoffer Österlund ensamma i täten. De båda följdes tills det var cirka 500 meter kvar. Då lyckades Tony rycka till sig ett försprång som sedan gav honom segern med åtta se-

kunder. Trea blev Niklas Berglund, segraren från Viskaterrängen i Fredrika helgen innan. Segertiden blev 34.33, endast fyra sekunder från Andreas Brodins banrekord från 2005. Linn Sömskar, skidtjejen från Röbbäck och tävlande för IFK Umeås, var och hälsade på en kompis i Örträsk och fick plötsligt för sig att vara med. För henne blev det första GP-segern medan Tony Berglund tog sin 15:e. Ungdomsklasserna hade förhållandevis bra med deltagare och totalt fullföljde 93 löpare årets Örträsksjön Runt. Så många har det inte varit sedan 2003 då det också var 93 i mål i Örträsk.

Banrekord och 107 deltagare 2009

Det blev nytt banrekord igen för IFK Umeås Tony Berglund vid Örträsksjön Runt den 18 juli. Helgen innan hade han satt banrekord i Viskaterrängen i Fredrika och nu blev det rekord i Örträsk. Det nya rekordet lyder på 34.17 och det är tolv sekunder bättre än det gamla. Tvåa blev Tonys bror Niklas och det var han som skötte farthållningen några kilometer i början innan Tony efter cirka fyra kilometer gick upp i täten. Tony jagade sedan ensam mot mål och vann med en marginal på 2 minuter 45 sekunder. Han berättade efter loppet att han siktat på banrekordet och att han nu efter sju sorger och åtta bedrävelser med skador känner sig återställd. Niklas däremot känner av den skada han har dragits med ganska länge men kunde ändå sno andraplatsen från IKSU:s Andreas Brodin. Två sekunder blev tidsskillnaden mellan dem i mål. Fjärde man blev Lukas Borgemo, Vännäs som är ett intressant löparnamn, som kommer allt närmare den absoluta länseliten. Jenny Jansson, Kattisavans IIF, vann som väntat damtävlingen och verkar vara helt utan konkurrens i länet. Hon hade hoppats komma under 40 minuter men nu blev det 40.58 efter en resa på 90 mil dagen innan. Segermarginalen blev över fem minuter och tiden är i alla fall en av de bästa som någon dam har gjort i Örträsksjön Runt. Totalt i tävlingen deltog 107 löpare. Det är inte långt ifrån deltagarrekordet, som lyder på 116 deltagare (2002). Tio ungdomar sprang 3 km, 16 sprang 1 500 meter och 29 hade valt distansen 500 meter.

Gång 1957-58

Tävlingar runt Örträsksjön anordnats långt innan Örträsksjön Runt startade 1986. Redan 1940 deltog åtskilliga örträskbor i hela Sveriges gångpropaganda "Riksmarschen" vars syfte var att hålla svenska folket i trim under en tid då krigshotet vilade över landet. Men gångsporten i Örträsk hade sin verkliga höjdpunkt i slutet av 1950-talet och början av 1960-talet. "Gång 1957-1958" var den stora gångpropagandan mellan landets kommuner. Man tävlade om vem som skulle bli bästa kommun procentuellt till kommunens folkmängd. Bland landets då 1036 kommuner kvalificerade sig Örträsk tillsammans med Smögen och Köla till finaltävlingen som avgjordes som stafett mellan Göteborg och Stockholm i september 1958. Örträsklagets 24 gångare placerade sig som tvåa endast 54 sekunder efter Köla. Tävlingen följdes med stort pådrag av radio, TV och tidningar och Örträsk kommun blev rikskänd.

Länets bästa gångklubb 1958 – 1962

Åren 1958-1962 var Örträsk SK länets bästa gångklubb med åtskilliga DM-tecken, Norrlandsmästerskap och även två SM-tecken. Vid SM i Stockholm 1959 segrade Monika Hellgren, Örträsk SK i flickor 2,5 km och Örträsk flicklag vann även SM-titeln i lag genom Monika Hellgren, Ann-Catrin Jonsson och Monika Svalberg. År 1958 vann Örträsksk gångare åtta DM-tecken och vid DM i Örelångsele 1960 tog Örträsk SK sju av åtta DM-titlar. Den 2 juli 1960 anordnades den största gångtävling (OS-uttagning) som någonsin hållits i Västerbotten med drygt 50 deltagare. Hela Sveriges elit fanns på plats. Hela Örträskbygden tycktes vara på fötter och arrangemanget sköttes perfekt av Örträsk SK. Året därpå hade Örträsk SK fått förtroendet att arrangera Norrlandsmästerskapen. Hemmaklubbens Staffan Jakobsson vann 10 km för manliga juniorer och Monika Hellgren 5 km för kvinnliga juniorer.

Örträskmarschen runt Örträsket 1960-1972

Örträskmarschen runt Örträsket (24 100 m) anordnades åren 1960 -1972. Start och

mål var intill skolan på östra sidan av sjön. Premiäråret segrade Henry Vahlberg, Morön på 2.21.14 före hemmagångarna Albert Örestig 2.33.30, Tage Örestig 2.44.27 och Martin Adbo 2.54.10. Ofta deltog Sveriges bästa gångare i Örträskmarschen. 1964 vann guldolympiern John Ljunggren, Värnamo på 1.59.25, Sveriges framgångsrikaste gångare genom tiderna. År 1968 segrade en 19-årig östtysk gångare med förnamnet Wolfgang som gick de dryga 24 kilometrarna på 1.52.20 (banrekord). Han var avhoppare och flykting och hans deltagande var hemligt (ville inte komma med i någon resultatlista). År 1969 vann Göte Nygren, Sundsvall på 2.04.45 före S O Elofsson, Föllinge 2.09.20. Sista året med gångtävlingar runt sjön 1972 segrade i seniorklassen Lennart Jonsson, Råta på tiden 2.13.00 fem sekunder före Åke Lundström, Parakka. Detta sista år deltog totalt 48 gångare, de flesta i flick- och pojkklasserna. Deltagarsiffran betraktades som utomordentligt bra!

Stafettlöpning runt sjön 1975-1985

Stafettlöpning för sexmannalag runt Örträsket (24 100 m) anordnades åren 1975-1985 i regel med ett tiotal deltagande lag. Sträckorna var ca 2.5 km, 2.5 km, 5 km, 5 km, 5 km och 7.5 km. Två ungdomssträckor var på 2.5 km, en damsträcka på 5 km och återstående sträckor var herrsträckor. Den 14 juli 1979 segrade Örträsk SK med tiden 1.36.17 före laget Sex-essen Västra Örträsk och Balsjö IK som trea. Trots ihållande regn deltog tre tävlingslag och sex motionslag (totalt 54 löpare). I det segrande Örträsklaget ingick Karin Svensson, Hans Leidström, Maria Jonsson, Håkan Eleblad, Ove Westin och Karl-Göran Svalberg. Håkan och Karl-Göran har sedan i alla år varit med i arrangörsstaben för Örträksjön Runt och de flesta åren även deltagit i tävlingen.

Cykling runt Örträsket 1981

En söndag i maj 1981 anordnades en stafettävling på cykel runt Örträsket som pågick i 12 timmar. Lagmedlemmarna turades om att cykla tills man varit igång i 12 timmar.

Tony Berglund, IFK Umeå segrade 2009
Foto: Lars Lindgren

33:e upplagan av Västerbottens långlöpningsserie för både motionärer och elit.
Tävlingsklasser för män och kvinnor, GP-medalj och utlottning av fina priser.

För tävlingsregler se vidare i VFIF's tävlingskalender.

Foto: Umeå C Nattmil, Leif Stening

Våromgången				Höstomgången			
GP 1	15 maj	L	Stensele Runt , 10, 5 km Stensele SK	GP 9	24 juli	L	Orrböle Runt , 7 km Nyåkers IK
GP 2	24 maj	A	PRK 1 , 1500 m Skellefteå AIK FI	GP 10	7 aug	A	Stora DM , 5000 m Skellefteå AIK FI
GP 3	27 maj	T	Gammliterrängen 8 km Jalles TC Umeå	GP 11	21 aug	T	Röbäckskneget , 10 km Röbäcks SK
GP 4	17 juni	L	Umeå C Nattmil , 10 km Umedalens IF & Jalles TC Umeå	GP 12	22 aug	T	Kågeluffen , 10 km Kågedalens SK Skellefteå
GP 5	26 juni	L	Marknadsmilen , 10 km Storuman RC (INSTÄLLD?)	GP 13	29 aug	A	DM-VDM , 10 000m Skellefteå AIK Friidrott
GP 6	3 juli	L	Lövångersloppet 15 km Lövånger/Uttersjöbäckens AIK	GP 14	8 sep	T	Nydalaterrängen , 4 km IFK Umeå & Jalles TC
GP 7	10 juli	T	Viskaterrängen , 15 km Fredrika IK	GP 15	12 sep	L	Umemilen , 10 km IFK Umeå
GP 8	17 juli	L	Örträksjön Runt , 10,5 km Örträsk SK	GP 16	18 sep	A	Umeå Öppna , 5000 m IFK Umeå
				GP 17	9 okt	L	Umemaran , 42,2 km Jalles TC Umeå

*Västerbottens
Friidrottsförbund*

AKTIVITETER 2010

MAJ:

29 maj

Städning ute och inne på hembygds- och badområdet

JUNI

6 juni

Nationaldagen firas på Dalgården med servering mellan kl 1200-1500

9 juni

Boule—instruktion och teknik på skolan

25 juni

Midsommarfestligheter med servering och dans kring stången 1200-1500

26 juni

Dans på hembygdsområdet till Janders och RiffRaffRuff

27 juni

Motionsdans Ola&Jag spelar

JULI

17 juli

Örträsksjön Runt—Loppis—Grillfest

18 juli

Hembygdsdagen 1100-1500

25 juli

Motionsdans Partaj spelar

Öppettider för serveringen på Hembygds-
gården under juli.

6 och 7 juli 1200—1500

12 till 18 juli 1200—1500

20 och 21 juli 1200—1500

27 och 28 juli 1200—1500

AUGUSTI

2 augusti

Kurs i att lägga spåntak

8 augusti

Motionsdans Ola&Jag spelar

29 augusti

Motionsdans Serenad spelar

**Ytterligare aktiviteter finns att läsa om på
www.ortrask.se/aktiviteter**

Medlemsavgift:

Fullt betalande medlem: 100 kr/år

Plusgiro: 73 32 94 – 3

Bankgiro: 5374 - 3753

Redaktionens kontaktpersoner:

Cia Landström tel 0932-303 14

E-post: cinemyr@hotmail.com

Åke Runnman tel 0932-300 02

E-post: ake@runnman.se

Linda Öhrman tel 0932-301 14

E-post: lindelin@passagen.se

GLÖM INTE att skriva ditt namn och
adress på inbetalningen!

Manusstopp

Redaktionellt material är alltid välkommet. Maila gärna ditt bidrag som en
wordfil till våra kontaktpersoner. Det går också bra att lämna in handskrivna
bidrag.

Manusstopp är **15 maj** för sommarnumren och **15 november** för vinternum-
ren.

För stavfel och andra misstag ansvarar Tryckfelsniss.

